

KINNITAUD
Direktori 31.08.2016
Käskkirjaga nr 1-2/22

ULVI LASTEAIA ÕPPEKAVA

2016

SISUKORD

1 ÜLDSÄTTED.....	3
2 ÕPPEASUTUSE LIIK JA ERIPÄRA	3
3 ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED, SISU JA LAPSE ARENGU EELDATAVD TULEMUSED ÕPPEKAVA LÄBIMISEL VANUSETI	4
3.3.1 Valdkond Mina ja keskkond.....	6
3.3.2 Valdkond Keel ja kõne.....	7
3.3.3 Valdkond Matemaatika.....	8
3.3.4 Valdkond Kunst.....	9
3.3.5 Valdkond Muusika.....	11
3.3.6. Valdkond Liikumine.....	13
4 ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE MEETODID JA TINGIMUSED	14
5 ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS	15
6 LAPSE ARENGU ANALÜÜSIMISE JA HINDAMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS.....	17
7 HARIDUSLIKE ERIVAJADUSTEGA LASTE VÄLJA SELGITAMINE JA NENDEGA TEHTAV TÖÖ	20
8 KOOSTÖÖ.....	21
9 LASTEAIJA TRADITSIOONILISED ÜRITUSED	22
10 HINDAMINE.....	23
11 ÕPPEKAVA TÄIENDAMINE JA ARENDAMINE.	23
LISAD	25

1 ÜLDSÄTTED

1.1 Põlula Kool/lasteaia õppekava on lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument. Õppekava koostamisel on lähtutud Koolieelse lasteasutuse riiklikust õppekavast, Koolieelse lasteasutuse seadusest ja Põlula kool/lasteaia arengukavast.

1.2 Lasteaia õppekavas esitatakse:

1.2.1 lasteasutuse liik ja eripära;

1.2.2 õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, põhimõtted, sisu ja lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti;

1.2.3 õppe- ja kasvatustegevuse meetodid ja tingimused;

1.2.4 õppe- ja kasvatustegevuse korraldus (päevakava koostamise põhimõtted, õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise perioodi pikkus), sealhulgas suveperioodil;

1.2.5 lapse arengu analüüsimise ja hindamise põhimõtted ja korraldus;

1.2.6 hariduslike erivajadustega laste väljaselgitamine ja nendega tehtav töö;

1.2.7 koostöö;

1.2.8 lasteaia traditsioonilised üritused;

1.2.9 hindamine;

1.2.10 õppekava uuendamise ja täiendamise kord.

1.3 Lasteaia õppekava koostamisest ja arendamisest võtsid osa lasteasutuse pedagoogid.

1.4 Lasteaia õppekava läbinule annab lasteasutus välja sellekohase õiendi.

2 ÕPPEASUTUSE LIIK JA ERIPÄRA

2.1 Lasteaed kuulub Põlula Kooli koosseisu.

2.2 Lasteaias on kaks liitühikut. Nooremas liitühikus „Lepatriinud“ käivad 18 kuud - 4 aastased lapsed. Vanemas liitühikus „Pähklikesed“ käivad 4-7 aastased lapsed.

2.3 Lasteaed töötab eraldi majas, mis asub koolist ~ 2 km kaugusel looduskaunis kohas. Sellest lähtuvalt toimub lasteaia õppe-ja kasvatustegevus, toetudes looduse erinevatele elukooslustele (mets, niit, soo, tiik, jõgi, järv). Õppe-ja kasvatustegevust viiakse läbi võimalikult palju looduses, kasutatakse looduslikku materjali.

2.4 Lasteaias toimub õppe- ja kasvatustegevus eesti keeles.

2.5 Juulikuus on lasteaed suletud – kollektiivpuhkus. Planeeritud õppetegevust ei toimu. Koolivaheaegadel toimuvad lasteaias mängunädalad, kus kinnistatakse juba õpitut. Nädalaplaane ei koostata.

3 ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED, SISU JA LAPSE ARENGU EELDATAVD TULEMUSED ÕPPEKAVA LÄBIMISEL VANUSETI

3.1 Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk on lapse mitmekülgne ja järjepidev areng kodu ja lasteaia koostöös.

Kogu lasteaia töö toetab lapse kehalist, vaimset, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut, mille tulemusel kujuneb lapsel terviklik ja positiivne minapilt, ümbritseva keskkonna mõistmine, eetiline käitumine ning algatusvõime, esmased tööharjumused, kehaline aktiivsus ja arusaam tervise hoidmise tähtsusest ning arenevad mängu-, õpi-, sotsiaalsed ja enesekohased oskused.

3.2 Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõteteks on:

3.2.1 Õppimise aluseks on lapsest lähtuv õpetamine ja kasvatamine. Lapsed õpivad erinevalt ning üht õppimisviisi ei saa eelistada teisele. Tähelepanu pöörata nii õpetamise protsessile kui õpitulemusele.

3.2.2 Õppe- ja kasvatustegevus lasteaia toimub rühma päevakava alusel, kus igapäeva toimingud vahelduvad laste vabategevuse ja lasteaia-õpetaja kavandatud õppe- ja kasvatustegevusega.

3.2.3 Kaasata lapsi planeerimisel, arutada koos lastega, kuidas leida vastuseid neid huvitavatele probleemidele ja küsimustele.

3.2.4 Õpetaja planeerib pika- ja lühiajalisi lapsest lähtuvaid kasvatuslikke ning õpetuslikke eesmärke.

3.2.5 Kasvatamine ja arendamine toetub lapse loomulikule huvile ümbritseva vastu, lähtub konkreetsest, lapse ajas ja ruumis tuttavast. Lapse kasvades ja arenedes liigutakse lähemalt kaugemale, üksikult üldisemale.

3.2.6 Õppe- ja kasvatustöökorraldus peab võimaldama õpetaja individuaalse töö lapsega, kus arvestatakse lapse iseloomu, võimeid, oskusi, kodust olukorda ja arengu potentsiaali.

3.2.7 Pidev koostöö koduga.

3.2.8 Luua lapsele erinevaid tegutsemisvõimalusi, mis aitaksid õpitut igapäevaelus kasutada.

3.2.9 Suunata ja juhendada mängu.

3.2.10 Kasvatamisel ja arendamisel väärtustatakse Eesti kultuuritraditsioone (rahvakombeid) ja kodukanti ning selle tundmaõppimist.

3.3 Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, põhimõtted, sisu ja lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti esitatakse kuues valdkonnas (edaspidi *valdkond*):

- 1) mina ja keskkond;
- 2) keel ja kõne;

- 3) matemaatika;
- 4) kunst;
- 5) muusika;
- 6) liikumine.

3.3.1 Valdkond *Mina ja keskkond*

3.3.1.1 Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) mõistab ja tunnetab ümbritsevat maailma terviklikult;
- 2) omab ettekujutust oma minast ning enda ja teiste rollidest elukeskkonnas;
- 3) väärtustab nii eesti kultuuritraditsioone kui ka oma rahvuse kultuuritraditsioone;
- 4) väärtustab enda ja teiste tervist ning püüab käituda tervislikult ning ohutult;
- 5) väärtustab keskkonda hoidvat ja keskkonnahoidlikku mõtteviisi;
- 6) märkab nähtusi ja muutusi looduses.

3.3.1.2 Valdkonna *Mina ja keskkond* sisu:

- 1) sotsiaalne keskkond: mina, perekond ja sugulased, kodu, lasteaed, kool, ametid, kodumaa, eesti rahva tähtpäevad, kombed, teised rahvused Eestis, lapsed mujal maailmas, üldnimelikud väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid; tervise väärtustamine, tervislik toitumine, inimkeha; ohuallikad ning ohutu käitumine;
- 2) looduskeskkond: kodukoha loodus, muutused looduses, elukeskkond, inimese mõju loodusele;
- 3) tehiskeskkond: ehitised, kodutehnika, jäätmed, transpordivahendid, jalakäija ohutu liiklemine, turvavarustus, virtuaalkeskkond.

3.3.1.3 Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise ja korraldamise põhimõtted:

- 1) valitakse valdkonna temaatika lapse igapäevaelust ja teda ümbritsevast keskkonnast, mis hõlmab sotsiaalset keskkonda, loodus- ja tehiskeskkonda, sealhulgas tervise- ja liikluskasvatust;

2) suunatakse last ümbritsevat maailma märkama, uurima ning kogema mängu ja igapäevatoimingute kaudu, võimaldades lapsel ümbritsevat tajuda erinevate meelte ning aistingute abil: vaadeldes, nuusutades ja maitstes, kompides, kuulates helisid;

3) lõimitakse erinevaid tegevusi: võrdlemist, modelleerimist, mõõtmist, arvutamist, vestlemist, ettelugemist, kehalist liikumist, kunstilist ja muusikalist tegevust;

4) suunatakse last mängudes, ümbritsevas looduses, liikluses, oma tervises seisundis jm märgatu kohta küsimusi esitama (probleemi püstitama), küsimustele vastuseid leidama (oletama ja oletusi kontrollima) ja märgatust ning kogetust järeldusi tegema;

5) suunatakse last materjale ja vahendeid säästlikult kasutama, hoolivalt ja heaperemehelikult käituma.

3.3.1.4 Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti (lisa 1)

3.3.2 Valdkond *Keel ja kõne*

3.3.2.1 Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) tuleb toime igapäevases suhtlemises;
- 2) kasutab kõnes õiget hääldust, sobivaid grammatilisi vorme ja mitmekesisist lauseehitust;
- 3) tunneb huvi lugemise, kirjutamise ja lastekirjanduse vastu, on omandanud lugemise ja kirjutamise esmased oskused.

3.3.2.2 Valdkonna *Keel ja kõne* sisu:

- 1) keelekasutus: hääldamine, sõnavara, grammatika;
- 2) suhtlemine, jutustamine ja kuulamine;
- 3) lugemine ja kirjutamine, lastekirjandus.

3.3.2.3 Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise ja korraldamise põhimõtted:

1) lähtutakse põhimõttest, et kõnearendus on lapse kõne ja suhtlemise sihipärane arendamine, kus last õpetatakse eelkõige keelevahendeid (uusi sõnu, sõnavorme ja lausemalle) kasutama suhtlemisel, teadmiste omandamisel, oma tegevuse kavandamisel;

2) peetakse oluliseks, et lapse kõne arengut toetatakse kõikides tegevustes (mängimine, käelised tegevused, liikumis- ja muusikategevused ning igapäevatoimingud); lapsele luuakse kõnekeskkond, kus ta kuuleb teiste kõnet ning tal on vaja ja ta saab ise kõnelda; laps õpib rääkima reaalses suhtlussituatsioonides, tegutsedes koos täiskasvanuga;

3) suunatakse lapsi ettelugemise, dramatiseerimise, ümberjutustamise, joonistamise, oma raamatute koostamise jm tegevuste kaudu kirjandust mõistma ja hindama; ettelugemiseks valitakse žanriliselt mitmekesiseid raamatuid, et toetada lugemishuvi, lugemis- ja kirjutamisvalmiduse kujunemist;

4) õpetatakse lugemise ja kirjutamise esmaseid oskusi (häälikupikkuse eristamine, sõnade häälimine jmt) mänguliselt ja igapäevategevustega seostatult;

5) mitmekesistatakse kirjutamise harjutusi, kasutades erinevaid vahendeid, värvusi jmt.

3.3.2.4 Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti (lisa 2).

3.3.3 Valdkond *Matemaatika*

3.3.3.1 Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) rühmitab esemeid ühe-kahe tunnuse alusel ja võrdleb esemete hulki;
- 2) järjestab esemeid suuruse ja asenditunnuste põhjal;
- 3) tunneb lihtsamaid aja mõisteid ja kirjeldab ning järjestab oma igapäevategevusi;
- 4) mõtestab loendamistegevust ja seoseid arvude reas;
- 5) mõistab mõõtmistegevust ja olulisemaid mõõtühikuid;
- 6) tunneb ja kirjeldab geomeetrilisi kujundeid;

7) näeb matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes.

3.3.3.2 Valdonna *Matemaatika* sisu:

- 1) hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine;
- 2) suurused ja mõõtmine;
- 3) geomeetrilised kujundid.

3.3.3.3 Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise ja korraldamise põhimõtted:

- 1) suunatakse last nähtuste ja esemete maailma korrastama, kujundama, selles orienteeruma, mille tulemusel laps avastab esemetevahelisi seoseid, leiab esemete erinevusi ja sarnasusi, oskab esemeid järjestada, rühmitada ja loendada;
- 2) harjutatakse last määrama enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteeruma ajas ja kasutama vastavaid mõisteid oma tegevuse kirjeldamiseks;
- 3) seostatakse mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud matemaatikaga, suunates sealjuures last kasutama erinevaid aistinguid: kuulmis-, nägemis-, haistmis- ning kompimisaistingut;
- 4) suunatakse last ümbritsevat keskkonda matemaatiliselt kirjeldama (arvud, mõõtühikud, kujundite nimetused jm);
- 5) toetatakse üldistuseni jõudmist ja mõistete kujundamist – erinevates objektides sarnaste ning erinevate tunnuste ja omaduste vaatlemise, võrdlemise, kirjeldamise ja sõnastamise kaudu.

3.3.3.4 Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti (lisa 3).

3.3.4 Valdkond *Kunst*

3.3.4.1 Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest;
- 2) kujutab isikupäraselt ümbritsevaid esemeid, sündmusi ja oma kujutlusmaailma;
- 3) vaatab, kirjeldab ja kujundab ümbritsevat ja tarbeesemeid;

- 4) kasutab õpitud voolimis-, kleepimis-, joonistamis- ning maalimisvahendeid ja –võtteid;
- 5) kasutab materjale ja tööriistu ohutult ning sihipäraselt;
- 6) vaatleb kunstiteoseid ja kirjeldab nähtut.

3.3.4.2 Valdkonna *Kunst* sisu:

- 1) kujutamine ja väljendamine: mõtete, tunnete edasiandmine nähtaval kujul;
- 2) kujundamine: objektile esteetilise lisaväärtuse andmine;
- 3) tehnilised oskused: voolimine, kleepimine, joonistamine, maalimine, meisterdamine;
- 4) kunstiteoste vaatlemine, vestlused kunstiteostest, kunstist.

3.3.4.3 Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise ja korraldamise põhimõtted:

- 1) antakse lapsele võimalus saada elamusi, tunda rõõmu ja rahulolu ning tal on võimalus väljendada oma maailmanägemist;
- 2) suunatakse last vaatlema ning voolides, kleepides, joonistades, maalides ja meisterdades kasutab laps vaatlustel tehtud tähelepanekuid;
- 3) kasutatakse teemasse sisseelamiseks mängu, muusikat, lihtsat lavastust, jutu lugemist jne;
- 4) arvestatakse, et lapse jaoks on oluline loomiseks ja lahenduste leidmiseks teha katsetusi ning avastusi, otsida ja saada vastuseid tekkinud küsimustele, omandatud oskusi rakendada ja loovalt kombineerida;
- 5) julgustatakse last kasutama ja katsetama tema enda pakutud lahendusi töö mitmekesistamiseks ning ergutatakse lapse kujtlus- ja algatusvõimet, jälgides, et säiliks lapse isikupärane eneseväljendus;

6) viiakse kunstitegevusi läbi ka õues, samuti kasutatakse kunstitegevust teiste valdkondade õppe- ja kasvatustegevuste osana, joonistatakse nii paberile, kivile, puidule, liivale või kombineeritakse erinevaid materjale;

7) suunatakse last tehtut analüüsima, selgitama, miks ta kujutas esemeid, nähtusi just sellisel viisil, milliseid materjale ja tehnikaid kasutas ning kuidas tööga rahule jäi. Kaaslaste töödese tolerantse suhtumise kujundamisele aitab kaasa, kui analüüsitakse nii laste töid kui ka kunstiteoseid ning põhjendatakse oma hinnangut.

3.3.4.4 Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti (lisa 4).

3.3.5 Valdkond *Muusika*

3.3.5.1 Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) tunneb rõõmu laulmisest ja musitseerimisest;
- 2) suudab keskenduda kuulatavale muusikapalale;
- 3) suudab ennast loovalt väljendada laulmise, liikumise, tantsimise ja pillimängu kaudu;
- 4) suudab musitseerida nii rühmas kui ka üksi.

3.3.5.2 Valdkonna *Muusika* sisu:

- 1) laulmine;
- 2) muusika kuulamine;
- 3) muusikalis-rütmiline liikumine;
- 4) pillimäng.

3.3.5.3 Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise ja korraldamise põhimõtted:

- 1) on esikohal emotsionaalne ja aktiivne muusikaalane tegevus;
- 2) kujundatakse ja arendatakse lapse muusikalis-loomingulisi võimeid, samuti kultuurilis-sotsiaalset aktiivsust ning väärtushinnanguid;

- 3) arvestatakse lapse individuaalseid eeldusi ning toetatakse eduelamusele ja tunnustusele;
- 4) kasutatakse muusikat lõimiva tegevusena ka teistes õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades; muusika on igapäevaelu osa, nii argi- kui ka pidulike sündmuste puhul;
- 5) seostatakse üksteisega muusika kuulamine, laulmine, pillimäng, muusikalis-rütmiline liikumine, mängud ja tantsud;
- 6) muusikapalade (laulud, palad muusika kuulamiseks, tantsud ja mängud, pillilood) valikul arvestatakse laste huvidega ning ea- ja jõukohasusega.

3.3.5.4 Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti (lisa 5).

3.3.6. Valdkond *Liikumine*

3.3.6.1 Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) tahab liikuda ja tunneb liikumisest rõõmu;
- 2) suudab pingutada sihipärase tegevuse nimel;
- 3) tegutseb aktiivselt üksi ja rühmas;
- 4) mõistab kehalise aktiivsuse olulisust inimese tervisele;
- 5) järgib esmaseid hügieeni- ja ohutusnõudeid.

3.3.6.2 Valdkonna *Liikumine* sisu:

- 1) kehalise kasvatusalaste teadmised: ohutus, enesekontroll ja hügieen;
- 2) põhiliikumised;
- 3) liikumismängud;
- 4) erinevad spordialad;
- 5) tants ja rütmika.

3.3.6.3 Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise ja korraldamise põhimõtted:

- 1) arvestatakse, et põhiliikumised eeldavad igapäevast suunamist: liigutusoskused, liikumisosavus ja teised liikumisvõimed (vastupidavus, jõud, kiirus, painduvus) kujunevad ja arenevad tegevuste regulaarsel kordamisel;
- 2) rikastatakse lapse liikumis- ja tegevusvõimalusi sportlik-arenduslike liikumisviisidega – jalgrattasõit, suusatamine;
- 3) peetakse oluliseks kõlbeliste põhimõtete ja enesekindluse kujundamist: regulaarsel tegelemisel kehaliste harjutustega kujunevad positiivsed iseloomuomadused;
- 4) suunatakse last oma oskusi, võimeid ja koostööd hindama, kaaslastega arvestama, oma emotsioone kontrollima ja valitsema; mõistma ühe või teise kehalise harjutuse vajalikkust;

5) mitmekesisatakse põhiliikumiste, koordinatsiooni, rühi, tasakaalu, liikumisvõime ja peenmootorika (täpsus, näo- ja sõrmelihaste kontrollioskus) arendamist ja tagasiside andmist.

3.3.6.4 Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti (lisa 6).

4 ÕPPE- JA KASVATUSTEgevuse meetodid ja tingimused

4.1 Lapse arengut soodustavaks teguriks on turvatunne, mis on eriti oluline lasteaialapsele. Lapsel, kes tunneb pidevalt hirmu või üksindust, ei ole võimalik arendada loovust, aktiivsust ega otsustusvõimet. Seetõttu peab lasteaia õpetaja hästi tundma lapse arengupsühholoogiat ja arvestama iga lapse individuaalsust.

4.2 Meie lasteaias käib töö peamiselt üldpedagoogika järgi, aga kasutatakse ka teisi teooriaid, võttes neist meile sobiva.

4.3 Kindlasti oleme omaks võtnud Paul Keesi poolt pakutud didaktika printsiibid: väikelapseeas peab õppimine toimuma mängu vormis, lapse õppimise aluseks on kogemuste mitmekesisus ja võrdlemine ning individuaalne lähenemine.

4.4 Oma töös võtame omaks ka Johannes Käisi pedagoogilise süsteemi, mille aluseks on isetegevus, individuaalsus ja kodulooline üldõpe ning iga lapse psühholoogia arvestamine.

4.5 Aluseks võttes J. Käisi õpetust, arvestame me oma töös alljärgnevat:

Kõik õpetused tuleb siduda üheks tervikuks.

Õpetuse kesksuseks on mina ja keskkond.

„Mina ja keskkond“ teemad valitakse kodukoha elust ja loodusest. Kooskõlastatakse aastaegade vaheldumisega, nende teemadega seoses valitakse lugemispalad, arvutusülesanded, kujutatavate tegevuste teemad, laulud, mängud.

4.6 Oma töös kasutame ka „Hea Alguse“ programmi elemente.

4.7 Meetoditeks on:

- Vaatlemine
- Matkimine
- Suhtlemine
- Jutustamine
- Katsetamine
- Uurimine
- Harjutamine
- Õppekäigud
- Iseseisvad tööd
- Rühmatööd
- Lavastusmängud
- Õppemängud
- Liikumismängud
- Näpumängud
- Loovmängud
- Ehitusmängud

4.8 Õppe- ja kasvatustegevuses luuakse tingimused, et arendada lapse suutlikkust:

- 1) Kavandada oma tegevusi ning teha valikuid;
- 2) Seostada uusi teadmisi varasemate kogemustega;
- 3) Kasutada omandatud teadmisi erinevates olukordades ja tegevustes;
- 4) Arutleda omandatud teadmiste ja oskuste üle;
- 5) Hinnata oma tegevuse tulemuslikkust;
- 6) Tunda rõõmu oma ja teiste õnnestumisest ning toime tulla ebaõnnestumistega.

5 ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS

5.1 Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise perioodi pikkus:

- 1) Õppeaasta algab lasteaias 01. septembril ning kestab 31. augustini.
- 2) Septembrist kuni maikuuni toimub töö kahes rühmas.

3) Suveperioodil töötab üks liitühm. Juuli kuus on lasteaed kollektiivpuhkusel. Kui lasteaed on suvel avatud, toimuvad tegevused vastavalt rühmade tegevuskavadele ja kordav tegevus.

4) Koolivaheaegadel toimuvad lasteaias mängunädalad, kus kinnistatakse juba õpitut. Nädalaplaane ei koostata.

5.2 Päevakava koostamise põhimõtted:

1) Õppe- ja kasvatustegevus tugineb rühma päevakavale, kus vahelduvad igapäevatoimingud, mäng, vabategevused ja õpetaja kavandatud õppe- ja kasvatustegevused.

2) Lasteaed töötab järgmise päevakava alusel:

07.15 - 08.30 - laste vastuvõtt, mäng

08.30 - 09.00 – hommikusöök

09.00 - 09.30 – tegevused, mäng, individuaalne töö

09.30 - 10.30 – õppe- ja kasvatustöö

10.30-11.30 "Lepatriinud" õues

10.30-12.00 "Pähklikesed" õues

11.30-12.00 "Lepatriinude" ettevalmistus lõunasöögiks

12.00-12.30 "Pähklikeste" ettevalmistus lõunasöögiks

12.00-12.30 "Lepatriinude" lõunasöök

12.30-13.00 "Pähklikeste" lõunasöök

12.30-15.00 "Lepatriinude" lõunane uni

13.00-15.00 "Pähklikeste" lõunane uni

15.00 – 16.00 – individuaalsed tegevused, mäng

16.00 – 16.30 – õhtuode

16.15 – 18.30 – mängud, tegevused, kojuminek

5.3 Konkreetsed õppe- ja kasvatustegevused ning mängud kavandab õpetaja nädalaplaanis, kus on eesmärgid, temaatika, õppesisu ja -tegevused. Töö kavandamine on paindlik ja võimaldab vajadusel teha muudatusi.

6 LAPSE ARENGU ANALÜÜSIMISE JA HINDAMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS

6.1 Lapse arengu analüüsimine ja hindamine on oluline lapse eripära mõistmiseks, erivajaduste väljaselgitamiseks ning nende arvestamiseks igapäevatoös, positiivse enesehinnangu ja arengu toetamiseks ja koostöö kavandamiseks lapsevanematega.

6.2 Lapse arengu hindamine on osa igapäevasest õppe- ja kasvatusprotsessist. Lapse arengu muutuste fikseerimine toimub 2x aastas. Õpetaja viib vaatlusi läbi kindla plaani alusel (lisa 7) jälgides lapse kehalist, vaimset ja sotsiaalset, sealhulgas esteetilist ning kõlbelist arengut. Õpetaja jälgib lapsi igapäevatoimingutes, suunatud tegevustes ja vabamängus.

6.2.1 Kehalise arengu hindamisel vaadeldakse lapse üld- ja peenmotoorikat:

- koordinatsiooni,
- kõndi,
- rühti ja tasakaalu,
- painduvust,
- täpsust,
- näo- ja sõrmelihaste kontrolli oskust,
- jõudu ja vastupidavust.

6.2.2 Vaimse arengu hindamisel vaadeldakse:

- psüühiliste protsesside ja kujutluste ning õppimise alusoskuste arengut,
- kõne kasutamist ja mõistmist.

6.2.3 Sotsiaalse arengu hindamisel vaadeldakse:

- lapse tegutsemist ja suhtlemist teiste laste ja täiskasvanutega,
- lapse tegevuste arengut,
- lapse mängu arengut,
- iseseisvust ning toimetulekuoskusi,
- emotsioonide kontrolli ja väljendamise oskust,

kollektiivis kohanemise oskust,
kõlblist ja esteetilist arengut.

6.2.4 Lapse arengu hindamisel kasutatakse:

- 1) vaatlusmeetodit: tehakse märkmeid, kasutatakse vaatluslehti või –vihikuid;
 - 2) kaudseid meetodeid: intervjuud, laste tööde analüüs.
- Kasutatavaid meetodeid tutvustatakse lastevanematele.

6.2.5 Tunnustatakse:

toimetulekut,
arenemist (edasiminekut),
positiivseid hoiakuid ja huvi.

Lapse arengut kirjeldatakse lapsest endast lähtuvalt, väärtustades saavutatut.

6.2.6 Arengukirjelduste koostamisel, sõnalise hinnangu andmisel on orientiiriks lapse arengu eeldatavad tulemused kolme-, nelja-, viie-, kuue- ja seitsmeaastaseks saamisel. Need esitatakse kehalise, vaimse ja sotsiaalse arengu näitajatena.

6.2.7 Lapse arengu eeldatavaid tulemusi ei käsitata kõigile kohustuslikuna, need on teatud üldtunnustatud tähised, mis aitavad kavandada lapse arenguks vajalikke tegevusi.

6.3 Lapse arengu hindamise aluseks on eeldatavad üldoskused ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade tulemused.

Hinnatavad üldoskused on:

6.3.1. Mänguoskused

6.3.1.1 Mäng on eelkoolieas lapse põhitegevus. Mängu käigus omandab ja kinnistab laps uut teavet, uusi oskusi, peegeldab tundeid ja soove, õpib suhtlema, omandab kogemusi ja käitumisreegleid. Mänguoskus on kõigi

üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse eri valdkondade oskuste ja teadmiste arengu alus.

6.3.1.2 Eeldatavad mänguoskused vanuseti (lisa 8)

6.3.2 Tunnetus- ja õpioskused

6.3.2.1 Tunnetusoskused on oskused tahtlikult juhtida oma tunnetusprotsesse – taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist, emotsioone ja motivatsiooni.

6.3.2.2 Õpioskuste all mõistetakse lapse suutlikkust hankida teavet, omandada teadmisi ja oskusi ning uurida ja katsetada. Õpioskused kujunevad tunnetusoskuste arengu alusel.

6.3.2.3 Eeldatavad tunnetus- ja õpioskused vanuseti (lisa 9)

6.3.3 Sotsiaalsed oskused

6.3.3.1 Sotsiaalsete oskuste all mõistetakse lapse oskusi teistega suhelda, tajuda nii iseennast kui ka partnereid, võtta omaks ühiskonnas üldtunnustatud tavasid ning lähtuda eetilistest tõekspidamistest.

6.3.3.2 Eeldatavad sotsiaalsed oskused vanuseti (lisa 10)

6.3.4 Enesekohased oskused

6.3.4.1 Enesekohaste oskuste all mõistetakse lapse suutlikkust eristada ja teadvustada oma oskusi, võimeid ja emotsioone, juhtida oma käitumist.

6.3.4.2 Eeldatavad enesekohased oskused vanuseti (lisa 11)

6.4 Lapse arengut kirjeldatakse lapsest lähtuvalt, väärtustades saavutatut ning tunnustades lapse toimetulekut, arenemist, positiivseid hoiakuid ja huvi.

6.5 Pedagoogilisel koosolekul otsustatakse, milliseid meetodeid kasutada lapse arengu hindamisel. Rühmaõpetaja tutvustab lapsevanemale lapse arengu hindamise põhimõtteid ja korraldust õppeaasta alguses lastevanemate koosolekul.

6.6 Üks kord õppeaastas viib rühmaõpetaja lapse arengu hindamiseks ja toetamiseks lapsevanemaga läbi arenguvestluse, mis:

- 1) annab tagasisidet lapse arengust ja õppimise tulemustest;
- 2) selgitab lapsevanema seisukohad ja ootused lapse arengu suhtes.

6.7 Lapse arengu hindamise ja arenguvestluse tulemus (lisa 12) dokumenteeritakse „Isikuandmete kaitse seaduses“ sätestatud korras.

7 HARIDUSLIKE ERIVAJADUSTEGA LASTE VÄLJA SELGITAMINE JA NENDEGA TEHTAV TÖÖ

7.1 Sügisperioodil (september - november) selgitatakse koostöös logopeediga välja erivajadustega lapsed, jälgides kõiki arengulisi valdkondi.

7.2 Koostatakse plaanid arenguliste erivajaduste rahuldamiseks neis valdkondades, milles laps abi ja arendamist vajab.

7.3 Kaasatakse lapsevanemad lapse arendamisse.

7.4 Õppeaasta jooksul täiendatakse ja arendatakse vastavalt vajadusele arendusplaane. Vajadusel konsulteeritakse erialaspetsialistidega.

7.5 Õppeaasta lõpus teevad rühmaõpetajad kokkuvõtte lapse arengust õppeaasta jooksul, mille aluseks on individuaalse arenduskava tulemuste analüüs.

8 KOOSTÖÖ

8.1 Koostöö lastevanematega baseerub vastastikusel lugupidamisel, austusel, viisakusel, mõistmisel ja usalduslikkusel.

8.1.1 Lasteaiaõpetaja on tööajal alati lapsevanemale kättesaadav. Ta on valmis jagama erialaseid teadmisi ja oskusi.

8.1.2 Koostöös arutatakse läbi nii rühma kui lasteaia õppe- ja kasvatustöö eesmärgid ja põhimõtted.

LASTEAIA ÕPETAJA ÜLESANNE KOOSTÖÖS ON:

- Lapsevanema info ja ettepanekute igakülgne arvestamine lapse huvides.
- Vajadusel igakülgne info edastamine lapsevanemale lapse käitumise, vaimse ja füüsilise arengu ja tervise kohta.
- Ettepanekud ühisteks ettevõtmisteks.
- Igal sügisel tutvustab rühma koosolekul õppeaasta tegevusplaane, rühma traditsioone ja rühmas kehtivaid reegleid ja töö põhimõtteid, sõlmides kokkuleppeid lastevanematega koostööks.

8.1.3 Lasteaed on avatud iga päev lastevanematele tegevustega tutvumiseks ja koostööks.

8.1.4 Lapsevanem võib lisaks hommikustele ja õhtustele vestlustele sõlmida kokkuleppe pikemaks planeeritavaks vestluseks õpetajaga ja juhatajaga.

8.1.5 Õppeaasta alguses valivad iga rühma lapsevanemad ühe liikme lasteaia hoolekogusse.

8.2 Koostöö kolleegidega baseerub vastastikusel lugupidamisel, viisakusel, mõistmisel, austusel, usaldusel ja huumorimeelel.

1. Valmisolek stressivaba, loova õhustiku tekitamiseks.
2. Valmisolek ühisüritusteks - väljasõidud, peod.
3. Valmisolek rühmasiseseks ja üksustevaheliseks koostööks.

8.3 Koostöö kooliga baseerub vastastikusel mõistmisel ja kontaktide loomisel.

1. 7 aastastel lastel kooliga ja õpetajaga tutvumine.
2. Positiivse suhtumise loomine.
3. Koolis toimuvate teatrietenduste, näituste ja kontsertide külastamine.

8.4 Koostöö omavalitsusega baseerub vastastikulisel lugupidamisel, viisakusel.

1. Vallavalitsuse määruste, otsuste, volikogu määruste, korralduste ja otsuste täitmised.
2. Koostöö valla sotsiaaltöötajaga.
3. Meelepidamine tähtpäevadel.

8.5 Koostöö kohalike ettevõtjatega

1. Õppekäigud kohalikesse ettevõtetesse.
2. Erinevate tööalade inimesi kutsuda lastele rääkima oma tööst.

9 LASTEAIA TRADITSIOONILISED ÜRITUSED

1.september - tarkusepäev

Mihklipäev

Õpetajate päev

Isadepäev

Mardi- ja kadripäev

Päkapikupäev

Jõulupidu

Sõbrapäev

Vabariigi aastapäev

Vastlapäev

Emakeelepäev

Teatrinädal

Munadepühad

Volbripäev
Emadepäev
Maakondlik lasteaegade võimlemispidu
Kevadpidu
Ekskursioon

Ürituste aeg ja vastutaja arutatakse läbi pedagoogilisel nõupidamisel ja fikseeritakse lasteaia aasta tegevuskavas.

10 HINDAMINE.

10.1 Tagasisidet töö tulemuslikkusest saab lasteaiaõpetaja:

- 1) Arenguestlustest, mis toimuvad üks kord aastas;
- 2) Vestlustest lapsevanemaga;
- 3) Lapse vaatlustest.

10.2 Tagasisidet lapse tulemuslikkusest saavad lapsevanemad:

- 1) Laste pidudelt;
- 2) Laste tööde väljapanekutest;
- 3) Vestlustest ja kokkulepitud ajaga arutelult rühma õpetajaga;
- 4) Lapse arenguestlusest.

10.3 Tagasisidet lasteaia töö tulemuslikkusest saab direktor ja hoolekogu:

- 1) Lastevanemate ankeetküsitlustest;
- 2) Töötajate ankeetküsitlustest;
- 3) Arenguestlustest pedagoogidega;
- 4) Iga aastane tööanalüüs;
- 5) SWOT-analüüsist iga 2 aasta tagant.

11 ÕPPEKAVA TÄIENDAMINE JA ARENDAMINE.

11.1 Lasteaia õppekava rakendamist analüüsitakse üks kord aastas - mais-juunis.

11.2 Õppekava muudatused kooskõlastatakse pedagoogilise nõukogu ja hoolekoguga iga õppeaasta alguses.

11.3 Lasteaia õppekava kinnitatakse direktori käskkirjaga.

LISAD

LISA 1

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

valdkond *Mina ja keskkond*

2-3 aastane	3-4 aastane	4-5 aastane	5-6 aastane	6-7 aastane
1) ütleb küsimisel oma eesnime ja ea aastate arvuna või näitab seda sõrmedega;	ütleb küsimisel oma ees- ja perekonnanime; teab, kas ta on poiss või tüdruk;	nimetab erinevaid kehaosi ja osutab nendele; oskab rääkida sellest, mis talle meeldib;	kirjeldab erinevusi enda ja oma sõbra vahel (silmade, juuste, värv, pikkus); jutustab oma lemmiktegevustest;	tutvustab ja kirjeldab iseennast, enda omadusi, huvisid jms;
2) nimetab küsimisel oma perekonna liikmeid ja loomi;	nimetab oma kodukoha tuntumaid asutusi (kool, kauplus, lasteaed, rahvamaja, raamatukogu);	ütleb küsimisel oma kodukoha nime ja kirjeldab lähemat koduümbrust;	räägib oma pereliikmetest, kirjeldab oma kodu;	kirjeldab oma kodu, perekonda ja peretraditsioone;
3) matkib lihtsaid töövõtteid (nuku toitmise, auto rooli keeramine)	nimetab küsimisel erinevaid elukutseid nende tegevuse alusel (nt pagar küpsetab saia, arst ravib)	selgitab töökäimise vajadust, raha otstarvet; teab, kellena töötavad isa-ema);	loetleb erinevate elukutsete juurde kuuluvaid töövahendeid;	nimetab ja kirjeldab erinevaid ameteid
4) tunneb ära Eesti lipu; täidab koos täiskasvanuga lihtsamaid rahvakombeid;	nimetab riigi nime, kus ta elab; kirjeldab, kuidas tema käis vastlaliugu laskmas, kadrisanti jooksmas vms.;	tunneb ära Eesti hümnid; nimetab rahvakalendri tähtpäevi, millel ta on osalenud: nt mardi- ja kadripäev;	selgitab, millal lipud heisatakse ja hümnid lauldakse; nimetab eesti rahvuslinna ja – lulle;	nimetab Eesti riiklikke sümboleid ja rahvatraditsioone;
5) kasutab mängus erinevaid nukke (poiss, tüdruk);	selgitab kuuldud muinasjutu tegelaste käitumise põhjal „hea“ ja „halva“ tähendust;	näitab oma käitumisega, et hoolimata erinevustest (puudega inimesed, teisest rahvusest jne) tuleb kõikidesse inimestesse suhtuda	väljendab oma käitumisega, et inimeste huvid ja arvamused võivad erineda; selgitab erinevate abivahendite (prillid, ratastool, kaldteed) vajadust;	mõistab, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused;

		sõbralikult;		
6) leiab piltidelt häid ja tervislikke tegevusi;	teab, et tervist tuleb hoida ja millised tegevused ei ole tervislikud;	nimetab tegevusi mis on tervisele kasulikud (tervislik toitumine, liikumine, uni jne);	selgitab, kuidas hoida enda ja teiste tervist, et alkoholi tarvitamine ja suitsetamine kahjustavad tervist;	oskab eristada igapäevaelus tervisele kasulikke ja kahjulikke;
7) eristab õiget ja vale käitumist;	järgib kokkulepitud reegleid (räägime vaikselt, jookseme selleks ettenähtud kohas);	selgitab, et reeglid on vajalikud ohutuse tagamiseks;	kirjeldab, kuidas ennast kaitsta negatiivsetes olukordades, mis võivad kahjustada tervist või olla eluohtlikud;	julgeb keelduda (ühis) tegevus(t)est, kui osalemine on ennast ja teisi kahjustav või ohtlik;
8) väljendab oma tundeid emotsionaalselt ja häälekalt;	märkab teise lapse emotsiooni, vajadusel lohutab, palub vabandust täiskasvanu meeldetuletamisel ja suunamisel;	arvestab eakaaslaste ja täiskasvanute tunnetega; lahendab konflikte sõnaliselt;	selgitab, mida tähendab terve olemine; märkab ja mõistab enda ja teiste emotsioone;	kirjeldab, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist;
9) peseb ja kuivatab täiskasvanu abiga käsi ja nägu. Nimetab puhtuse jaoks vajalikke esemeid (seep, vesi, hambahari, hambapasta, käterätik);	teab, miks enne sööki ja pärast WC-s käimist peab pesema käsi;	teab, miks tekivad hambaaugud, miks piimahambad ära tulevad; selgitab, miks igal lapsel on isiklikud hügieenitarbed (kamm, hambahari, käterätik);	nimetab hammaste tervise jaoks vajalikke tegevusi (hammaste pesemine, tervislik toitumine, hambaarsti juures käimine);	järgib isikliku hügieeni nõudeid, sealhulgas hammaste hoidmist ja hooldamist;
10) viskab täiskasvanu eeskujul prahi prügikasti;	põhjendab, miks visatakse prahit prügikasti;	kirjeldab, kuidas jõuab prügi prügimäele;	kuidas ja miks prügi sorteeritakse;	keskkonda hoolivalt ning käitub seda säästvalt;
11) leiab loodusest ja pildilt puu, lille ja seene; nimetab tuntumaid koduloomi (kass, koer); osutab küsimisel looma erinevatele	nimetab tuttavaid puu- ja köögivilju, teab, mida nendest valmistada saab; nimetab tuntud loomi, nende iseloomulikumaid tunnuseid, matkib	eristab okaspuid lehtpuudest, nimetab 1-2 leht- ja okaspuud; nimetab lilleosi (leht, vars, õis); nimetab linnu kehaosi, tuntumaid linde;	loetleb puu osi (tüvi, võra, oksad), nimetab lehtpuid, viljapuid; kirjeldab kaladele iseloomulikke tunnuseid (uimed, soomused, saba); nimetab tuntumaid	kirjeldab kodukoha loodust, tuntumaid taimi, seemi ja loomi;

kehaosadele;	nende häälightsusi; nimetab seene osadena kübara ja jala;	kirjeldab erinevate loomade elupaiku ja –viise; nimetab 3-4 putukat;	paiga- ja rändlinde, põhjendab, miks mõned linnud lendavad soojale maale;	
12) osutab pildil päikesele ja kuule;	selgitab öö ja päeva erinevust;	kirjeldab, mis juhtub lehtpuude lehtedega sügisel (muudavad värvi ja langevad); teab, mis aastaajal lahkuvad ja saabuvad rändlinnud;	teab, mis aastaajal valmivad viljad, millised tööd on iseloomulikud erinevatel aastaegadel;	kirjeldab loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites: ööpäev, nädal, aastaring;
13) nimetab vett, lund, jääd; osutab küsimisel külmale ja soojale (vesi);	kirjeldab erinevaid ilmastikunähtusi (vihma sajab, päike paistab);	teab, mida on vaja taimedele kasvamiseks;	selgitab ilmastiku muutuste seost taimede, loomade ja inimestega;	selgitab, miks on valgus, temperatuur, vesi, muld ning õhk taimedele, loomadele ja inimestele tähtsad;
14) matkib täiskasvanu eeskujul liigutuste ja häälega erinevaid ilmastikunähtusi (vihmasadu, tuule puhumine);	küsimisel kirjeldab, et suvel on soe ja talvel külm, päeval päike soojendab, öösel on jahe;	teab aastaegade vaheldumise seost ilmastikuga;	nimetab aastaagu, kirjeldab nende olulisemaid tunnuseid;	selgitab ilmastikunähtuste sõltuvust aastaegadest, öö ja päeva vaheldumisest;
15) hoiab oma ümbritsevat looduskeskkonda;	teab, kuidas käituda looduses seda kahjustamata;	selgitab, kuidas mõned inimeste loodud esemed mõjuvad loodusele halvasti (nt autode heitgaasid);	teab, et looduse säästmiseks saab paljusid inimeste valmistatud esemeid taaskasutada;	mõistab ja märkab enda ja teiste tegevuse mõju ja tagajärgi keskkonnale;
16) osutab küsimisel esemetele, mis võivad haiget teha;	nimetab esemeid, mis võivad olla ohtlikud;	teab, et õnnetuse korral tuleb pöörduda täiskasvanu poole; selgitab, miks ei tohi võõrastega kaasa minna;	nimetab hädaabi numbri 112 ja oskab seda kasutada;	kirjeldab võimalikke ohte kodus, veekogul, liikluses jm;
17) näitab pildil ülekäigurada	põhjendab helkuri kandmise	kirjeldab, kuidas kasutada	ületab iseseisvalt ohutult sõidutee;	teab, kuidas jalakäijana

(sebra) ja valgusfoori;	vajalikkust;	turvavarustust (kiiver, põlve- ja randmekaitsmed);	kõnnib maanteel õigel pool teeservas;	ohutult liigelda ning jalgrattaga lasteaia õuealal sõita.
-------------------------	--------------	--	---------------------------------------	---

LISA 2

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

valdkond Keel ja kõne

2-3 aastane	3-4 aastane	4-5 aastane	5-6 aastane	6-7 aastane
1) suhtleb täiskasvanuga esemetega tegutsemise ajal; osaleb dialoogis: esitab küsimusi, väljendab oma soove ja vajadusi, vastab vajaduse korral rohkem kui ühe lausungiga;	algatab ise suhtlust; suhtleb meelsasti ja aktiivselt eakaaslastega koostegevuses;	algatab ja jätkab täiskasvanuga dialoogi ka väljaspool tegevussituatsiooni, nt vahetab vesteldes muljeid oma kogemuste põhjal, esitab tunnetusliku sisuga küsimusi;	räägib iseendast ja esitab küsimusi täiskasvanu kohta; kasutab ja mõistab suhtlemisel nalja, narritamist; püsib teemas, vajadusel läheb kaasa teiste algatatud teemamuutusega;	tuleb toime nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega suhtlemisel; arvestab kaassuhtleja ja suhtlemise paigaga;
2) vastab täiskasvanu küsimusele ja korraldusele tuttavas situatsioonis mingi tegevuse, hääletsuse või 1-2 sõnalise ütlusega;	mõistab teksti, mis on seotud tema kogemuse ja tegevusega;	mõistab teksti, mis pole otseselt seotud tema kogemusega; annab kuulnud teksti sisu edasi täiskasvanu suunavate küsimuste abil, väljendades end peamiselt üksikute, sidumata lausungitega;	mõistab teksti ja annab edasi kuulnud teksti (nt muinasjutu) sündmuste järgnevust; põhjusi ning tegelaste käitumist täiskasvanu suunavate küsimuste abil;	saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele sobivalt reageerida;
3) oskab kasutada peamisi viisakusväljendeid (palun, aitäh); kommenteerib enda tegevust mänuasjaga;	kasutab erinevat intonatsiooni ja hääletugevust sõltuvalt suhtluseesmärgist (teatamine, küsimine, palve jm);	kasutab kõnes üldmõisteid, omadus- ja tegusõnu;	kasutab kõnes antonüüme ja sünonüüme;	suudab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda;
4) vaatab koos täiskasvanuga pilti ja leiab pildilt täiskasvanu poolt nimetatud eseme või sündmuse;	jutustab pildiseeria järgi, öeldes iga pildi kohta ühe lausungi;	kirjeldab täiskasvanu abiga olupilti ja annab edasi pildiseerial kujutatud sündmust;	jutustab pildi või kogemuse põhjal seotud lausungitega; jutustades seob lausungeid peamiselt sõnadega <i>ja siis, siis, ja;</i>	jutustab pildi, kuulnud teksti või oma kogemuse alusel, annab edasi põhisisu ja olulised detailid, vahendab ka

				oma tundeid;
5) kasutab tuttavas situatsioonis ja tegevuses grammatiliselt vormistamata 1-2 sõnalisi lauseid (nt Miku õue p.o Mikk tahab õue minna);	mõistab ning kasutab tuttavas tegevuses ja situatsioonis 3-5 sõnalisi lihtlauseid, sh koondlauseid;	kasutab kõnes lihtsamaid põimlauseid;	märkab grammatikavigu täiskasvanu kõnes (nt lugeb p.o loeb; seen kasvab all kuuse p.o seen kasvab kuuse all) ning osutab neile;	kasutab kõnes aktiivselt lihtlauseid;
6) kasutab üksikuid käände- ja pöördevorme juhuslikult mõne sõna puhul (nt ainsuse omastav, osastav, tegusõna 3.pööre);	kasutab kõnes õigesti enamikku käandevorme;	kasutab kõnes nud- ja tud- kesksõnu (nt söödud-söönud); üldistab sõnu arvus (karud söövad) ja käändes (ilusale lillele; punase palliga); kasutab kõnes õigesti enamikku nimisõna käandevorme mitmuses (ilusatel lilledel);	kasutab kõnes saava ja rajava käände vorme (saab lauljaks, jookseb kivini);	kasutab kõnes kõiki käände- ja pöördevorme ainsuses ja mitmuses;
7) mõistab sõnu (rohkem kui 50) ühes kindlas tähenduses tuttavas olukorras;	mõistab ja kasutab kõnes mõningaid üld- kui ka liiginimetusi, objektide osade, detailide nimetusi; kasutab kõnes mõningaid liitsõnu (kelgumägi);	kasutab kõnes mõningaid vastandsõnu (lühike-pikk); aega väljendavaid nimisõnu (hommik, päev, jne); moodustabvajaduse korral sõnu uudsete või võõraste objektide, nähtuste või tegevuste tähistamiseks (nt tikkudest maja – tikumaja);	kasutab kõnes õigesti aega väljendavaid mäarsõnu (eile, täna, homme); mõningaid samatähenduslikke sõnu (jookseb, lippab, sibab);	valdab suhtlemiseks piisavat sõnavara ja suudab vajadusel ise sõnu moodustada;
8) hääldab õigesti enamikku häälikuid (erandid võivad olla r,s,k,õ,ü);	hääldab sõnades õigesti lihtsamatest häälikutest koosnevaid konsonantühendeid (-nt, -lt, -mp jne);	hääldab õigesti kõiki emakeelehäälikuid;	kordab järele ja hääldab ise õigesti kõiki emakeele häälikuid ja tuttava tähendusega sõnu;	hääldab oma kõnes ja etteöeldud sõnade kordamisel õigesti kõiki emakeele häälikuid;
9) kuulab	enamus lapsi	häälib 1-2 silbilisi	jaotab sõnu	tunneb tähti ja

erinevaid helisid ja otsib heli või hääle tekitajat (mis tegi sellist häält? Otsi, kus see asi on);	suudab eristada sõnas häälikut, nt leida algus- või lõpuhääliku; tekib huvi tähtede vastu;	sulghäälikuteta ja häälikuühenditeta sõnu; uurib ise raamatuid; tunneb mõningaid tähti;	häälikuteks, määrab õigesti häälikute järjekorda sõnades ning seostab häälikuid tähtedega; loeb üksikuid sõnu kindlas situatsioonis (sildid, poe- ja tänavanimed);	veerib kokku 1-2 silbilisi sõnu, tunneb kirjapildis ära mõned sõnad;
10) puzzlede ja mustrite ladumine;	matkib kirjutamist, kritseldades kriidi või pliiatsiga;	oskab kirjutada oma nime joonistähtedega; kirja eelharjutused: vertikaal- ja horisontaaljooned, kald- ja kaarjooned;	joonistab joontega ruudulisse vihikusse mustreid; kirjutab joonistähti;	kirjutab joonistähtedega 1-2 silbilisi sõnu õigesti järjestatud ühekordsete tähtedega;
11) loeb peast või kordab järele 1-2 realist luuletust;	loeb peast kuni 4-realisi luuletusi;	loeb peast liisusalme ja luuletusi;	loeb luuletust koos kaaslasega, dialoogina;	teab peast emakeelseid luuletusi ja laule;

LISA 3

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

valdkond Matemaatika

2-3 aastane	3-4 aastane	4-5 aastane	5-6 aastane	6-7 aastane
1) eristab põhivärve, leiab tuttava värvi ümbritsevast;	nimetab põhivärve, tunneb oranži, lillat, pruuni, halli, roosat;	eristab värvitoone (hele, tume);	jaotab antud erinevaid esemeid (nt pallid, pliiatsid, kommid, klotsid jne) ühe etteantud tunnuse (värv, suurus, kuju) alusel;	määrab esemete hulga ühiseid tunnuseid ja jaotab esemeid kahe erineva tunnuse järgi;
2) kasutab mõisteid <i>üks</i> ja <i>palju</i> ;	loendab esemeid hulgas;	haarab silmadega esemete arvu hulgas (kuni kolm eset);	kasutab esemete (kuni viis) arvu võrdlemisel sõnu <i>rohkem</i> , <i>vähem</i> , <i>võrdselt</i> , <i>ühepalju</i> ;	võrdleb hulki, kasutades mõisteid <i>rohkem</i> , <i>vähem</i> , <i>võrdselt</i> ;
3) loendab esemeid (vähemalt kaheni);	sõnastab loendamise tulemuse;	kasutab arvukaarte (1-5); mõistab, et esemete loendamisel erinevas järjekorras nende arv ei muutu;	nimetab etteantud arvude hulgast, milline arv on antud arvule eelnev või järgnev (nt esemete loendamisel leiab laps arvu 7 ning laps osutab ja nimetab, milline arv on seitsmele eelnev);	teeb 12 piires loendamise teel kindlaks esemete arvu, teab arvude 1-12 järjestust ja tunneb numbrimärke ning oskab neid kirjutada;
4) leiab erinevate esemete hulgast 1-2 täiskasvanu kirjeldatud eset;	moodustab uue suuruse (3-5) ühe lisamise teel;	võtab vastavalt esitatud arvule (kuni viis) õige koguse antud esemeid;	kasutab järgarve kuni viieni (<i>mitmes?</i>);	liidab ja lahutab 5 piires ning tunneb märke +, -, =;
5) teab, mida on kaks (kätt, jalga, silma, kõrva);	leiab esemele õige paarilise;	võrdsustab antud esemete hulga paaride moodustamise teel;	võrdsustab hulga ühe äravõtmise ja juurdepanemise teel;	koostab kahe esemete hulga järgi matemaatilisi jutukesi;

6) rühmitab esemeid suuruse järgi (suured, väikesed);	määrab kahe eseme järjestuse: <i>on suurem kui, on väiksem kui;</i>	määrab kolme eseme järjestuse: <i>väike-suurem-veel suurem, lai-kitsam-veel kitsam;</i>	kasutab järjestamisel mõisteid <i>suurem, pikem, kõrgem, laiem, paksem;</i>	järjestab kuni viit eset suuruse järgi (pikkus, laius, kõrgus jm);
7) leiab vähemalt ühe olulise sarnasuse;	oskab grupeerida esemeid sarnaste tunnuste (kuju, värv) alusel;	leiab erineva suurusega esemete hulgast kaks ühesuurust kujundit;	otsustab ja põhjendab esemete kuuluvust või mittekuuluvust hulka erinevate tunnuste (<i>suurus, kuju, värv, otstarve</i>) alusel;	rühmitab esemeid asendi ning nähtusi ja tegevusi ajatunnuse järgi;
8) juhendamisel paigutab esemeid üksteise sisse, peale. Suudab tuttavates ruumides (kodu, rühm) üles leida nimetatud kohad;	juhendamisel paigutab esemeid teise isiku või eseme suhtes <i>üles-alla, ette-taha;</i>	nimetab ja kirjeldab inimese või eseme asukohta teise inimese või eseme suhtes, kasutades õigesti sõnu <i>üleval, keskel;</i>	kirjeldab inimese või eseme asukohta teise inimese või eseme suhtes, kasutades õigesti sõnu <i>kõrval, ääres;</i>	kirjeldab enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteerub ruumis, õuealal ja paberil;
9) paigutab kella numbrilaua numbrid õigesti (puzzle);	mõistab, et kell on aja mõõtmiseks;	tunneb numbroid kella numbrilaual;	oskab näidise järgi keerata õppekellal sama kellaaja (täistunnid);	oskab öelda kellaega täistundides;
10) matkib täiskasvanu juhendamisel mängus öö ja päeva tähendust;	nimetab ja kasutab ööpäeva osade määramisel sõnu <i>öö ja päev;</i>	nimetab erinevaid päeva osi (<i>hommik, lõuna, õhtu</i>) ja toob abistavate küsimuste põhjal näiteid oma tegevuste kohta päeva eri aegadel;	nimetab õiges järjekorras kõik nädalapäevad ja toob küsimuste abil näiteid oma tegevuste kohta, kasutades mõisteid <i>eile, täna, homme;</i>	nimetab nädalapäevi, kuid, aastaaegu, teab oma sünnikuud ja – päeva;
11) on tuttav mõistetega <i>pikk-lühike, lai-kitsas;</i>	loendab üksikuid samme;	mõistab, et laste sammud on erineva pikkusega;	mõõdab kaugusi sammudega;	mõõdab esemete pikkust kokkulepitud mõõduühikuga (samm, pulk, nöör vms);
12) on tuttav mõistetega <i>suur-</i>	kasutab mõisteid <i>kõrge-madal,</i>	võrdleb ümbritsevaid	tunneb rahatahti (paberrahad,	eristab enamkasutatavaid

<i>väike;</i>	<i>raske-kerge, paks-peenike, lai-kitsas;</i>	esemeid raskuse, kõrguse, paksuse, suuruse alusel;	mündid);	raha- ning mõõtühikuid (kroon, sent, meeter, liiter, kilogramm) ja teab, kuidas ning kus neid ühikuid kasutatakse;
13) juhendamise abil leiab sarnase kujundi (toppimise mängud);	leiab etteantud kujundi järgi erinevate geomeetriliste kujundite hulgast samasugused kujundid. Koostab lihtsamat mustriks;	leiab ümbritsevast etteantud kujundiga (ring, ruut, ristkülik) samakujulisi esemeid. Kirjeldab kujundite erinevusi nurkade arvu, olemasolu, suuruse, kuju ja värvuse alusel;	koostab kujunditest näidise järgi ja näidiseta erinevaid pilte;	leiab erinevate kujundite hulgast ringi, kolmnurga, ristküliku, ruudu ning kera ja kuubi, kirjeldab neid kujundeid.

LISA 4

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

valdkond Kunst

2-3 aastane	3-4 aastane	4-5 aastane	5-6 aastane	6-7 aastane
1) leiab ümbritsevas juhendamise toel sinise, kollase, punase ja rohelise värvi;	kujutab natuurist inspireeritud asju, objekte jne isikupäraste sümbolitega, mis olemuselt täienevad ja muutuvad keerukamaks;	jutustab oma piltides nii tuttavatest asjadest ja kogetud sündmustest kui ka oma fantaasiatest;	püsib töös valitud teemas seda isikupäraselt tõlgendades; võrdleb heledamaid ja tumedamaid värvitoone ning oskab neid kasutada oma töös;	leiab ümbritseva vaatlemisel erinevaid detaile, objekte ja nendevahelisi seoseid ning kujutab ümbritsevat vabalt valitud viisil;
2) annab oma kritseldustele nimetusi, räägib meelsasti, mida oma töös kujutab;	loob lihtsamaid vorme, joonistab ümarvorme, tõmbab erineva suuna ja pikkusega jooni;	ühendab joonistades ümaraid kui ka kandilisi kujundeid; kujunevad väljendamiseks oma skeemid;	joonistab tuttavaid esemeid ümbritsevast ning loob pilte fantaasia järgi;	väljendab joonistades, maalides, voolides ja meisterdades meeolusid ja fantaasiad;
3) tutvub näpuvärvidega, pintsli ja guaššvärvidega, pliiatsite ja kriitidega, nende sihipärane kasutamine;	tutvub erinevate trükitehnikatega (<i>templi-, lehe-, švammitrükk šablooniga ja ilma</i>), puhumistehnikaga;	tutvub erinevate vahendite, tehnikate ja materjalidega (<i>sõe- ja pastelljoonistus, monotüüpia, puhumistehnika kõrrega ja kõrreta, klaasimaal akvarelltehnika, vahakriibe, tilgatrükk, pritsimistrükk hambaharjaga jne</i>); joonistab muusika järgi;	valib mõtte teostamiseks sobivaimana tunduvad vahendid;	kasutab kunstitöö loomiseks erinevaid vahendeid;
4) tõmbab pintsliga erineva suurusega jooni, teeb täppe (ümarale siluutile nägu);	voolib ümar- ja piklikke vorme ning ühendab neid tikukese abil (<i>nukk pikas kleidis</i>); suudab kujutada nn peajalgset inimest;	voolib inimest ümar- ja pikliku vormi kokkuvajutamiseks, liitekohtade silumine sõrmedega; kujutab inimest lihtsamas tegevuses, enamasti	voolib inimfiguuri plastilisel meetodil (ühest tükist); joonistades või maalides kujutab inimest erinevates tegevustes, eest-tagant- ja	kujutab inimesi neile iseloomulike tunnuste kaudu;

		paigalseisvana;	külgvaates;	
5) jätab värviga kaetud paberile jäljendeid švammiga, templiga; juhendamisel võtab pintsliga värvi, loputab pintsli vees;	juhendamisel kasutab kattevärve kogu pinna katmiseks; üldjuhul ei värvi üle paberi serva; ümarvormi joonistab värvilaigu pintsliga suurendamise teel;	selgitusel kasutab töös pintsli erinevaid osi (otsa, külge) ja teab, kuidas tekitada erinevaid pintslijäljendeid; võtab iseseisvalt pintsliga värvi ja katab pindu; lisab objektidele väikesi osi (silmad, suu);	kasutab varemõpitud tehnilisi oskusi oma töö teostamisel; juhendamisel segab omavahel põhivärve; peseb ja kuivatab pintsli enne järgmise värvi kasutamist; pintsliga liigub paberil vabalt;	keskendub alustatud tegevusele ja loob oma kunstitöö;
6) teeb sõrme või pulgaga pehmesse voolimismaterjali jäljendeid (auke, triipe) jne;	kaunistab (täppidega, joontega) ruumilisi ja tasapinnalisi esemeid (nt lillepotti, paberit, taskurätti, papptaldrikut, palli, sokki, plastiliinist plaati, kivi jne);	kujundab õpetajaga koos tähtpäevakaardi sündmuse meeoluga sobivate motiividega; valib kaunistusmotiivi ja kannab juhendamisel šablooni või templi abil selle omavalitud kohale esemel (kruusil, taldrikul, pluusil jne);	koostab elementidest lihtsa kordumisskeemiga mustririba eseme ääri kaunistamiseks (tass, taskurätt jne); kasutab voolimispulka erinevate pindade loomiseks; loob erineva suuna ja tihedusega jooni tõmmates huvitavaid pindu;	koostab ise või valib tööst lähtuvalt sobivad motiivid või vahendid eseme kaunistamiseks;
7) leiab piltidelt üles tuttavaid esemeid; vaatleb pilte, raamatute illustratsioone;	suunavate küsimuste abil analüüsib ja annab tööle hinnangu; vastab küsimustele ja selgitab, miks kujutab pildil esemeid just sel viisil;	põhjendab, miks töö, pilt meeldib; jutustab suunamise abil, mida on kujutanud oma töödel; loetleb, milliseid materjale on kasutanud oma töö valmimisel;	vaatleb huviga ja omaalgatuslikult raamatute illustratsioone, kunstitöid, esitab nende kohta küsimusi ja avaldab oma arvamust;	kirjeldab kunstiteoseid, nende värve ja meeolu.

LISA 5

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

valdkond Muusika

2-3 aastane	3-4 aastane	4-5 aastane	5-6 aastane	6-7 aastane
1) tunneb rõõmu kuulatavast laulust;	laulab rühmas koos teistega; ei forsseeri laudes, vaid teeb seda loomulikul viisil;	laulab väljahingamisel loomuliku häälega; esitab laule rühmaga ühes tempos;	laulab ühtlases tempos, loomuliku häälega, ilmekalt, sõnu selgelt hääldades;	laulab ilmekalt loomuliku häälega ja vaba hingamisega; laulab sõnu selgelt hääldades ja dünaamikat tehes;
2) püüab õpetajaga kaasa laulda üksikuid sõnu või silpe laulust; osaleb laulude esitamisel (plaksutab, vaikib või laulab kaasa);	laulab peast lihtsamaid õpitud laste- ja rahvalaule;	laulab peast õpitud rahva- ja lastelaule teistega koos kui ka üksikult;	laulab eakohaseid rahva- ja lastelaule nii üksi kui kogu rühmaga;	laulab eakohaseid rahva- ja lastelaule nii rühmas/ansamblis kui ka üksi; suudab olla solistile taustalauljaks;
3) suudab kuulata laulu õpetaja esituses;	suudab kuulata laulu või muusikapala ja väljendab emotsionaalselt kuulatud muusikas tajutud kontrastseid meeleolusid;	tunneb kuulamise järgi ära õpitud laule; väljendab kuulatud muusikas tajutud meeleolusid erinevate muusikaliste tegevuste – liikumine, laulmine, pillimäng kaudu (järgib tempot, rütmi kehalise liikumisega) või tundes ära õpitud laulu;	suudab kuulata laulu või muusikapala ja seletada ning väljendada selle sisu; tunneb ära lihtsamaid žanre (marss, laul, tants);	suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning kuulatud muusikat iseloomustada;
4)	eristab laulu pillimängust;	eristab laulu ja pillimängu, samuti hääli loodusest;	eristab laulu pillimängust, samuti tunneb ära õpitud laulu, kui seda esitatakse mõnel meloodiapillil;	eristab kuulmise järgi laulu ja pillimängu;

5) tunneb ära laulu tekstist lähtuvalt nagu näiteks loomi (näu-auh, määmuu; sõidukit-piip, tuut, põrr-põrr jne);	eristab õpitud pille – kõlapulgad, triangel, kuljused, trumm;	eristab kuulamise järgi – tamburiini, trianglit, kõlapulkasid, metallofoni, klaverit;	eristab kõla ja tämbri järgi õpitud pille;	eristab tämbri ja kõla järgi õpitud pille;
6) oskab kasutada kõlapulkasid, trumme ja sahisteid ning lüüa nendega pulssi;	mängib eakohaseid rütmipille – trumm, kõlapulgad, kuljused, sahistid; kuulab välja pausi (ei mängi ettenähtud kohas pilli ega häälitse);	mängib eakohastel rütmipillidel lihtsaid saateid lauludele;	mängib eakohaseid rütmi- ja meloodiapille nagu trumm, kuljused, tamburiin, metallofon, kõlatoru, triangel, kastanjett; mängib nendel lihtsamaid kaasmänge;	mängib eakohaseid rütmi- ja meloodiapillidel õpitud lauludele ja instrumentaalpaladele lihtsaid kaasmänge;
7) oskab kasutada vastavalt laulu sisule kõlapulkasid, trummi, kuljuseid;	oskab kasutada rütmipille laulu saateks;	oskab mängida pilliansamblis rütmipillidel;	oskab mängida õpitud pillidel ansamblis, kui solistina;	mängib lastepillidel ja oskab mängida ka pilliansamblis;
8) liigub õpetaja juhendamisel ja eestnäitamisel läbisegi loomi või sõidukeid matkides;	liigub vastavalt meeleolule (aeglane, kiire, kõrge, madal heli);	liigub vastavalt meeleolule ja tempode vaheldumisele;	liigub vastavalt muusikapala meeleolule, tempole, dünaamikale;	liigub vastavalt muusika meeleolule;
9) väljendab ennast, matkides vabalt oma tunde järgi loomi, linde, sõidukeid;	oskab väljendada omaloomingulist liikumist tantsudes, muusikalistes- ja laulumängudes;	väljendab ennast vabalt vastavalt muusikapala sisule;	julgeb ennast loovalt väljendada vastavalt muusikapala sisule ja meeleolule;	väljendab ennast loovalt muusikalise rütmilise liikumise kaudu.

LISA 6

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

valdkond Liikumine

2-3 aastane	3-4 aastane	4-5 aastane	5-6 aastane	6-7 aastane
1) sooritab ettenäitamisel ja juhendamisel asendeid ja liigutusi;	teeb harjutusi ettenäitamise ja juhendamise järgi ühtses tempos nii õpetaja kui kaaslastega;	suudab teha kuni neljast erinevast harjutusest koosnevat harjutuste kombinatsiooni; valitseb oma liigutusi, koordineerimise ja tasakaalu;	keskendub konkreetseks tegevuseks, talub kaotust võistlusmängudes;	keskendub sihipäraseks kehaliseks tegevuseks;
2) liigub õpetaja juhendamisel ohutult;	arvestab aktiivses tegevuses oma kaaslastega;	sooritab harjutusi vastavalt õpetaja korraldustele sõnalise seletuse järgi; kasutab erinevaid spordivahendeid ohutult, sobival viisil ja kohas;	peab kinni mängureeglitest ja ohutusreeglitest vastavalt kohale ja võimalustele;	peab liikumisel ja mängimisel kinni üldistest ohutusreeglitest, valides sobivad paigad ja vahendid;
3) ei pea sooritama;	säilitab liikumisel tasakaalu, seda nii tasakaalupingil kui ka vähendatud pinnal, sooritab põhiliikumisi kombinatsioonides ja õpitud harjutustes;	sooritab koordineerimise, tasakaalu ja osavust arendavaid harjutusi; kasutab põhiliikumisi mängudes, sooritab staatilisi tasakaalu nõudvaid harjutusi;	sooritab põhiliikumisi vabalt; sooritab erinevaid tantsusamme – rõhksamm, hüpaksamm, põlvest vetrumine, hüplemine, kanna ja päkalöögid; kand- ja varvasastak, keerutused ühe- ja kahekaupa, selg ees kõnd;	sooritab põhiliikumisi pingevalt, nii et liigutused on koordineeritud, rütmilised;
4) sooritab ettenäitamisel asendeid ja liigutusi; jookseb veereva vahendi nagu pall ja rõngas järgi; sooritab harjutusi eri	kõnnib, jookseb, hüpleb rütmiliselt muusika järgi; sooritab liigutusi erinevas tempos, sooritab õpetaja juhendamisel imiteeritavaid liigutusi;	valitseb oma liigutusi nii ruumis kui maastikul; sooritab kiirust arendavaid harjutusi;	sooritab painduvust, kiirust, vastupidavust ja jõudu arendavaid harjutusi nii sees kui väljas;	sooritab painduvust, kiirust, vastupidavust ja jõudu arendavaid harjutusi;

asenditest ja erinevate vahenditega;				
5) säilitab tasakaalu jooksmisel;	säilitab tasakaalu paigal olles;	valitseb oma liigutusi ja koordinaatsiooni tasakaalu nõudvate harjutuste täitmisel;	säilitab tasakaalu paigal olles kui ka liikumisel;	säilitab tasakaalu paigal olles kui ka liikumisel;
6) oskab palli viia ja tuua etteantud objektini, veeretada palli mõlema käega;	sooritab harjutusi parema ja vasaku käega ning kooskätega;	kasutab harjutuste sooritamisel mõlemat kätt;	kasutab harjutustes mõlemat kätt, domineerivat kätt kasutab täpsust nõudvates harjutustes;	kasutab harjutuste sooritamisel mõlemat kätt; täpsust nõudvas tegevuses kasutab domineerivat kätt;
7) matkib õpetajat harjutuste sooritamisel;	sooritab vabalt omaloominguliselt liigutusi kui ka õpetaja järgi;	matkib vabalt õpetaja poolt ettenähtud harjutusi;	matkib täiskasvanut ja lisab oma loomingut;	matkib täiskasvanut harjutuste sooritamisel;
8) ei soorita liikumisi üheaegselt;	sooritab üheaegselt teistega rütmiliikumisi;	sooritab üheaegselt teistega rütmiliikumisi;	sooritab teistega üheaegselt ja ühtses tempos rütmiliikumisi;	sooritab üheaegselt kaaslasega rütmiliikumisi;
9) liigub entusiastlikult omas rütmis;	liigub omatekitatud rütmile nii ühtlases kui ka vahelduvas tempos;	liigub vastavalt ühtses rütmis ja ühtlases tempos;	liigub nii muusika, kui omatekitatud rütmis ja tempos ühtlaselt;	liigub vastavalt enda tekitatud rütmile ühtlase ja vahelduva tempoga;
10) kasutab liikumisel rätikesi;	kasutab liikumisel erinevaid vahendeid – rätid, linnid;	kasutab liikumisel – rätte, pulkasid, linte jne;	kasutab liikumisel – linte, rätte, rõngaid, hantleid, keppe, kelkusi, suuski;	kasutab liikumisel erinevaid vahendeid;
11) veeretab palli;	mängib korvpalli;	mängib nii korv- kui jalgpalli, teatepulgamänge;	mängib nii korv- kui jalgpalli, teatepulgamänge, mängu hüppepallidel ja hüppenööriidega;	mängib sportlike elementidega mängu (korv- jalgpall jne);
12) märkab, et mängudel on reeglid;	saab aru mängu sisust;	peab kinni mängu reeglitest;	peab kinni mängu reeglitest;	peab kinni kokkulepitud mängureeglites;
13) teab, et on olemas erinevad spordialad;	nimetab mõningaid spordialasid;	nimetab erinevaid spordialasid;	nimetab erinevaid spordialasid ja oskab nimetada	nimetab erinevaid spordialasid ja

			mõnda tuntud sportlast;	Eesti tuntumaid sportlasi.
--	--	--	-------------------------	----------------------------

LISA 7

Lapse arengu jälgimise tabel

Nimi:.....

Sünniaeg:.....

Tuli lasteaeda:.....

+ oskab

- ei oska

v vajab harjutamist

Vaatlusandmestik ei ole mõõtmisvahend, vaid alus lapse vaatluseks ja tähelepanekute tegemiseks ning info vahendamiseks lapsega tegelevate inimeste vahel.

SOTSIAALNE ARENG

VANUS	2-3 a		3-4 a		4-5 a		Märkused
	Sügis	Kevad	Sügis	Kevad	Sügis	Kevad	
Mängib kaasa ühismänge							
Laulab, mängib muusika saatel							
Arvestab mängureegleid							
Ootab oma järjekorda							
Palub toimingutes abi							
Töötab omaette ül.kallal kuni 20 min.							
Ootab oma järjekorda 8-9 lapse hulgas							
Mängib koos 2-3 lapsega							
Küsib luba teiste asjade kasutamiseks							
Räägib oma tunnetest (jonn, rõõm jne.)							
Võtab lauas toitu ja ulatab edasi							
Matkib täiskasvanu rolle							

Lohutab mängukaaslast							
Sõlmib ja säilitab sõprust							
Esitab jutukese ja näitleb ise							
Näitab tegevuse valikul üles initsiatiivi							
Tuleb toime eneseteenendamisega							
Ilmutab rollide suhtes paindlikkust							
Täidab 2-osalise korralduse							

Lapse arengu jälgimise tabel

Nimi:.....
 Sünniaeg:.....
 Tuli lasteaeda:.....

+ oskab
 - ei oska
 v vajab harjutamist

Vaatlusandmestik ei ole mõõtmisvahend, vaid alus lapse vaatluseks ja tähelepanekute tegemiseks ning info vahendamiseks lapsega tegelevate inimeste vahel.

SOTSIAALNE ARENG

VANUS	5-6 a		6-7 a		Märkused
	Sügis	Kevad	Sügis	Kevad	
Selgitab teistele mängureegleid					
Peab mängureeglitest kinni					
Mõistab korraldust grupile					
Täidab järjepidevalt tööülesandeid					
Suhtub sallivalt kriitikasse					
Valitseb oma emotsioone					
Käitub vastavalt ühiselu reeglitele					
Valib iseseisvalt tegevusi					
Jagab kaaslastega maiustusi, asju jne.					
Kaaslaste suhtes abivalmis					
Avaldab arvamust ja põhjendab					
Märkab ja arvestab kaaslaste tundeid					
Täidab mitmeosalise korralduse					

Tahab ja julgeb esineda					
Suudab vaikselt kuulata, kui talle ette loetakse					
Oskab anda positiivset tagasisidet (kiita, väljendada heameelt)					

Lapse arengu jälgimise tabel

Nimi:.....
 Sünniaeg:.....
 Tuli lasteaeda:.....

+ oskab
 - ei oska
 v vajab harjutamist

Vaatlusandmestik ei ole mõõtmisvahend, vaid alus lapse vaatluseks ja tähelepanekute tegemiseks ning info vahendamiseks lapsega tegelevate inimeste vahel.

MOTOORIKA ARENG

VANUS	2-3 a		3-4 a		4-5 a		Märkused
	Sügis	Kevad	Sügis	Kevad	Sügis	Kevad	
Lükib nuppe nõõrile							
Oskab nõõpida							
Kõnnib kikivarvul							
Püüab palli							
Põrgatab ja püüab suurt palli							
Seisab toeta ühel jalal 4-8 sek							
Vahetab jooksul suunda							
Kõnnib poomil või kitsal pingil							
Hüppab kukkumata 10x ette							
Hüppab tagurpidi 6x							
Hüppab ühel jalal 5x							
Hüppab 20 cm kõrguselt							
Hüppab üle 5 cm kõrguse nõõri							

Hüpleb harki- kokku							
Lõikab kääridega paberiribasid							
Lõikab 5 cm läbimõõduga ringi							
Joonistab kaldjooni							
Joonistab näidise järgi ruudu, kolmnurga							
Joonistab puuduvad kehaosad							
Joonistab lihtsaid äratuntavaid asju							
Värvimisel püsib joone sees							
Kirjutab oma nime							

Lapse arengu jälgimise tabel

Nimi:.....

Sünniaeg:.....

Tuli lasteaeda:.....

+ oskab

- ei oska

v vajab harjutamist

Vaatlusandmestik ei ole mõõtmisvahend, vaid alus lapse vaatluseks ja tähelepanekute tegemiseks ning info vahendamiseks lapsega tegelevate inimeste vahel.

MOTOORIKA ARENG

VANUS	5-6 a		6-7 a		Märkused
	Sügis	Kevad	Sügis	kevad	
Joonistab inimese detailselt					
Tuleb toime lihtsa labürindiga					
Kirjutab trükitähtedega oma nime					
Matkib kirjatahti					
Lõikab üsna täpselt joont mööda					
Rebib paberist lihtsaid kujundeid					
Voldib paberist näidise järgi					
Kõnnib pingil ette, kõrvale, tagurpidi					
Sooritab täpsusviskeid					
Hüppab hüppenõoriga					
Ühel jalal hüpates pöörab					
Oskab galoppühpet					
Seisab toeta ühel jalal kinnisilmi 10 sek.					

Ronib redelil vahelduva sammuga					
Teeb ette kukerpalli					
Suudab rippuda kangil, oksal, redelil 8-10 sek					
Oskab sõita kaherattalise rattaga					
Suudab lihtsaid rütme järelle koputada					
Oskab võtmega ust avada ja lukustada					
Oskab palmikut punuda					
Oskab lõnga keraesse kerida					
Oskab haamriga naela pihta lüüa					
Suudab pöidlaga kordamööda kõiki sama käe sõrmi puudutada					
Oskab silma teha, st. ühe silma kinni panna teist sulgemata					

Lapse arengu jälgimise tabel

Nimi:.....

Sünniaeg:.....

Tuli lasteaeda:.....

+ oskab

- ei oska

v vajab harjutamist

Vaatlusandmestik ei ole mõõtmisvahend, vaid alus lapse vaatluseks ja tähelepanekute tegemiseks ning info vahendamiseks lapsega tegelevate inimeste vahel.

VAIMNE ARENG

VANUS	2-3a		3-4 a		4-5 a		Märkused
	Sügis	Kevad	Sügis	Kevad	Sügis	Kevad	
Paneb kokku piltmosaiiki							
Loendab 10-ni							
Leiab esemete sarnaseid omadusi							
Nimetab geomeetrilisi kujundeid: ring							
Ruut							
Kolmurk							
Ristkülik							
Orienteerumine ruumis: ees-taga							
All-peal							
Orienteerumine ajas: öö-päev							
Hommik-õhtu							
Eile-täna-homme							
Tunneb värvusi							
Leiab paarid							

Ütleb oma ees- ja Perekonnanime							
Kuulab keskendunult juttu vähemalt 5 min.							
Mõistatab mõistatusi							
Kirjeldab esemeid ja nähtusi							
Jutustab loogilises järjekorras							
Arusaadav eneseväljendamine							
Kasutab liitlauseid							
Leiab pildidel võimatuid olukordi							
Täiendab lause vastandiga							
Nimetab 5 pinna omadust							
Nimetab mälu järgi 4 eset							
Ühendab 10 esemelises hulgas paare							
Kordab tuttavaid salme, luuletusi							
Teab ja nimetab trükitähti							

Lapse arengu jälgimise tabel

Nimi:.....
 Sünniaeg:.....
 Tuli lasteaeda:.....

+ oskab
 - ei oska
 v vajab harjutamist

Vaatlusandmestik ei ole mõõtmisvahend, vaid alus lapse vaatluseks ja tähelepanekute tegemiseks ning info vahendamiseks lapsega tegelevate inimeste vahel.

VAIMNE ARENG

VANUS	5-6 a		6-7 a		Märkused
	Sügis	Kevad	Sügis	Kevad	
Loendab 20-ni					
Loendab 10-st tagasi					
Teab ja nimetab arve 1-20					
Reastab arvud 1..10					
Vähendab ja paneb juurde 1-5 piires					
Tunneb kella (täistunnid)					
Orienteerumine ruumis: keskel-ääres					
Parem-vasak					
Orienteerumine ajas: aastaajad					
Nädalapäevad					
Kuud					
Nimetab järgarve					
Oskab mõõta					
Teab mõõtühikuid:					

cm, m, km, g, kg					
Tunneb rahaühikuid: sent, euro					
Tunneb ruumilisi geomeetrilisi kujundeid: kera					
Kuup					
Nelitahukas					
Teab ja nimetab mõningaid kirjatahti					
Teab oma sünnipäeva (kuupäev, kuu)					
Ütleb oma aadressi					
Jutustab kindlal teemal					
Kirjeldab pilti (vähemalt 3 lauset)					
Järjestab 3-5 osalise pildiseeria					
Leiab antonüüme					
Vastab loogika küsimustele					
Koostab ise mõistatusi					
Suudab ümber jutustada mõne telesaate või filmi					
Vastab miks- ja milleks küsimustele selgitusega					
Oskab nimetada õeldud sõna algustähe					
Oskab leida riime lihtsatele sõnadele					
Tahab minna kooli					

LISA 8

Lapse eeldatavad mänguoskused vanuseti:

2-3 aastane	3-4 aastane	4-5 aastane	5-6 aastane	6-7 aastane
1) mõistab mängude, mänguasjade ja mängimise tähendust;	ühendab mitmed mängulised toimingud omavahel;	mängib mitme lapsega koos;	mängib koos teiste lastega huvitavalt, kestvalt ja loovalt;	tunneb mängust rõõmu ning on suuteline mängule keskenduma;
2) matkib oma mängudes ümbritsevat elu;	täidab rollimängus võetud <i>rolli</i> , peab kinni rollist tulenevatest toimingutest ja suhetest;	mängib iseseisvalt erinevaid mängu;	täidab täpselt erinevaid mängureegleid;	rakendab mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast;
3) ühendab üksikud mängulised toimingud omavahel tervikuks;	kasutab mängus erinevaid mängumaterjale;	kasutab loovalt erinevaid mänguasju ja mängumaterjale;	ühendab erinevad tegevused ja mängud omavahel;	algatab erinevaid mängu ja arendab mängu sisu;
4) oskab täita mängudes lihtsamaid rolle;	vahetab erinevaid rolle; on huvitatud rollimängust;	on huvi mängida erinevaid mängu;	toob välja rollile iseloomulikud toimingud ja suhted;	täidab mängides erinevaid rolle;
5) täidab lihtsamaid mängureegleid;	mängib paari reeglina mängu neist kinni pidades;	suudab meeles pidada mitme reeglina mängu;	järgib reegleid ning selgitab ka mängukaaslastele lihtsamaid reegleid;	järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada;
6) tunneb rõõmu liikumisest, arenevad põhioskused;	mängib koos kaaslastega teisi arvestades ja mänguasju jagades;	suudab mängus situatsioone erinevalt lahendada;	suudab mängukaaslastega leppida kokku mängu valikus ja lahendada lihtsamaid probleeme;	suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele;
7) tunneb rõõmu mängust;	teab, et alati on võimalik võistlusemängus võita või kaotada;	tunneb rõõmu mängust, õpib leppima kaotusega;	tunneb rõõmu võistlusemängust, teab, et võidu nimel tuleb pingutada;	tunneb rõõmu võidust ja suudab taluda kaotust võistlusemängust;
8) kasutab mängus lihtsamaid vahendeid;	kasutab mängus erinevaid vahendeid ka asendumängu-	kasutab mängudes erinevaid vahendeid kokku sobitades;	kasutab mängudes ja jagab erinevaid vahendeid;	kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid.

	asjadena;			
--	-----------	--	--	--

LISA 9

Lapse eeldatavad tunnetus- ja õpioskused vanuseti:

2-3 aastane	3-4 aastane	4-5 aastane	5-6 aastane	6-7 aastane
1) oskab koostada esemetest väikeseid hulki;	teab, et sünnipäev on 1 kord aastas, saades aasta vanemaks; tajub lihtsamaid nähtusi tervikuna (nt <i>päev koosneb: hommik, päev, õhtu, öö</i>) jne;	saab aru lihtsamatest seostest (nt <i>aasta jaguneb kuudeks, päev tundideks, tund omakorda minutiteks</i>) jne;	oskab näha asju tervikuna, saab aru lihtsamatest seostest;	saab aru lihtsamatest seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna;
2) mõtleb verbaalselt, saab kuuldust aru;	saab kuuldust aru ja reageerib vastavalt;	mõtleb nii kaemuslik-kujunduslikult kui ka verbaalselt, saab kuuldust aru;	kasutab arutlevat dialoogi;	mõtleb nii kaemuslik-kujunduslikult kui ka verbaalselt, saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi;
3) on suuteline keskenduma 10 minutit ning kaasa tegutsema;	tegutseb keskendunult ja sihipäraselt 15 minutit;	tegutseb 20 minutit keskendunult ja sihipäraselt;	tegutseb sihipäraselt, on suuteline keskenduma kuni 25 minutit;	tegutseb sihipäraselt, on suuteline keskenduma kuni pool tundi;
4) kavandab oma tegelusi lühiajaliselt;	kavandab oma igapäevategevusi;	kavandab ja korraldab oma igapäevategevusi;	suudab alustatu lõpule viia, planeerib oma aega;	kavandab ja korraldab oma igapäevategevusi ja viib alustatud tegevused lõpuni;
5) tegutseb uutes olukordades koos täiskasvanuga;	uutes olukordades kasutab täiskasvanu abi;	uudses olukorras julgub küsida abi;	tegutseb uudses olukorras täiskasvanu juhiseid kasutades, abi küsides;	tegutseb uudses olukorras täiskasvanu juhiste järgi;
6) on uudishimulik, tahab avastada; esitab küsimusi;	Suhtub tegevusse suure huviga, tahab avastada, katsetada, uurida;	Tegutseb rõõmsalt, tunneb huvi kõige uue vastu, esitab palju küsimusi, uurib, katsetab;	Tahab õppida uusi asju, tahab tunda eduelamust, esitab küsimusi, katsetab ja uurib;	Suhtub õppimisse positiivselt – tahab õppida, uurida, esitada küsimusi, avastada ja katsetada;

7) rühmitab esemeid ühe tunnuse alusel;	rühmitab esemeid paari tunnuse alusel;	rühmitab esemeid ja nähtusi etteantud tunnuse alusel;	rühmitab esemeid ja nähtusi mitme erineva tunnuse põhjal;	rühmitab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel;
8) meeldib lugusid ja jutte mitu korda kuulata;	tahab lugusid ja jutte korduvalt kuulata;	korduvalt kuulnud jutud on meeles ning räägib neid omakorda teistele;	teab, et kordamise tulemusel jääb õpitu meelde;	kasutab materjali meeldejätmiseks kordamist.

LISA 10

Lapse eeldatavad sotsiaalsed oskused vanuseti:

2-3 aastane	3-4 aastane	4-5 aastane	5-6 aastane	6-7 aastane
1) teab, et inimesed on erinevad nii soolt, kasvult, välimuselt;	märkab teiste emotsioone ja tundeid, püüab lohutada ja julgustada;	püüab arvestada teiste inimeste tunnetega, vastavalt suhelda;	püüab vestelda teistega vastavalt nende tunnete, emotsioonidele;	püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses;
2) on huvitatud teistega suhtlemisest;	loob julgelt kontakte ja suhtleb teiste eakaaslastega;	on huvitatud nii eakaaslaste kui täiskasvanutega suhtlemisest;	huvitub sõprade huvidest, hea suhtleja;	tahab ja julgeb suhelda – huvitub suhetest ja tunneb huvi teiste vastu;
3) küsib vajadusel abi;	aitab abikäsi;	hoolib teistest, pakub oma abi;	märkab abivajajat, osutab abi ja vajadusel küsib seda ka ise;	hoolib teistest inimestest, osutab abi ja küsib seda vajadusel ka ise;
4) teab, et lasteaias on oma reeglid;	tahab tegutseda ja arvestab reeglitega;	oskab märgata reeglite rikkumist;	teab, miks on reeglid vajalikud, osaleb ise reeglite kujundamisel;	osaleb rühma reeglite kujundamisel;
5) tahab koos teistega tegutseda;	oskab kaaslastega arvestada;	oskab teha koostööd;	arvestab oma eakaaslastega ja täiskasvanutega;	oskab teistega arvestada ja teha koostööd;
6) tahab teistega koos tegutseda;	oskab tegutseda teiste kõrval ja teistega koos;	otsib teistega kontakti ning meeldib, kui teised temaga kontakti otsivad;	loob sõprussuhteid tuttavas ringkonnas;	loob sõprussuhteid;
7) teab, et on oma ja võõrad asjad;	teab, et võõraid asju ei võeta loata;	teab, et võõrad asjad tuleb tagastada, võõrastega kaasa ei minda;	teab, millised on oma ja millised ühised mänguasjad, töövahendid jne;	saab aru oma-võõras-ühine tähendusest;
8) teab, et on halb ja hea käitumine;	teab kuidas on õige käituda;	märkab vale käitumist, oskab seda seletada;	teeb vahet õigel ja vales käitumisel, teab vale käitumise tagajärge;	teeb vahet hea ja halva käitumise vahel;
9) märkab, et kõik inimesed on erinevad;	oskab näha vanuselise erinevust;	mõistab, et erinevused võivad olla ka rahvuses;	teab, et inimesed on erinevad ja omanäolised;	mõistab, et inimesed võivad olla erinevad;
10) kasutab igapäevaseid	on omandanud lasteaias- ja	tunneb kokkulepituid	järgib rühmareegleid,	järgib kokkulepituid

viisakussõnu;	viisakusreeglid;	reegleid, oskab neist rääkida;	teab, miks need on vajalikud;	reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme;
11) ei ole alati kõigega nõus;	ei nõustu kõigiga, omab oma seisukohti;	suudab oma seisukohtadele kindlaks jääda;	selgitab oma seisukohti nii eakaaslastele kui ka täiskasvanutele;	selgitab oma seisukohti.

LISA 11

Lapse eeldatavad enesekohased oskused vanuseti:

2-3 aastane	3-4 aastane	4-5 aastane	5-6 aastane	6-7 aastane
1) tunneb erinevaid emotsioone (<i>rõõm, kurbus, viha</i>);	lohutab kurba sõpra, rõõmustab koos temaga;	suudab oma viha ja kurjust sobival viisil väljendada;	suudab oma emotsioone kirjeldada, teiste tunnetega arvestada;	suudab oma emotsioone kirjeldada ning tugevaid emotsioone, nt rõõmu, viha, sobival viisil väljendada;
2) oskab vahet teha headel ja halbadel tegudel;	oskab kirjeldada häid ja halbu omadusi;	teab, et heade omadustega leiab sõpru;	tunneb, et mõni tegevus või omadus on teistest parem;	kirjeldab enda häid omadusi ja oskusi;
3) tegutseb täiskasvanu juhendamisel, muudab oma käitumist vastavalt juhendaja märkustele;	käitub vastavalt olukorrale, kuulab täiskasvanu juhendamist ja tagasisidet;	oskab käituda nii eakaaslaste kui täiskasvanutega;	teab, et tema käitumine mõjutab teisi;	oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele;
4) on huvitatud mängudest ja tegevustest;	on kujunenud välja lemmiktegevused ja mängud;	valib mängu ja tegevusi ning mängukaaslasi;	kutsub tegevustesse ja mängudesse ka teisi;	algatab mängu ja tegevusi;
5) tegutseb iseseisvalt täiskasvanu valve all;	oskab leida endale tegevust;	tegutseb teisi segamata;	tegutseb ja vastutab oma käitumise eest;	tegutseb iseseisvalt ja vastutab oma käitumise eest;
6) teab, et tuleb käituda teiste suhtes ohutult;	oskab tunnetada ohtu;	oskab jälgida ohutut käitumist teiste suhtes;	teab, mis mõjutab tervist, mis võib olla kahjulik ja vähem kahjulik;	teab, mis võib olla tervisele kasulik või kahjulik ning kuidas ohutult käituda;
7) küsib abi;	on kujunenud esmased tööharjumused;	saab hakkama enese-teenindamisega WC-s;	on omandanud enese-teenindamise harjumused;	saab hakkama enese-teenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused;
8) omandab heaperemehelikku suhtumist;	koristab koos täiskasvanuga tegevuse lõppedes enda järelt;	tegevuse lõppedes koristab enda järelt ja aitab teistel koristada;	oskab hoida vahendeid, tegevuse lõppedes koristab enda	kasutab erinevaid vahendeid heaperemehelikult ning tegevuse lõppedes koristab

			järelt;	enda järelt.
--	--	--	---------	--------------

Küsimustik lapsevanemale lapse arenguvestluse läbiviimiseks

Selleks et kasvatada last mitmekülselt, tuleb teda tunda mitmekülselt.

Vestlusele palume see küsimustik kaasa võtta.

1. Missuguses meeleolus tuleb laps hommikul lasteaeda?
2. Millised on lapse muljed lasteaiast?
3. Mida laps kardab?
4. Millega tegeleb Teie laps väljaspool lasteaeda?
5. Millised on Teie ühised vaba aja veetmise ettevõtmised?
6. Kui palju saab laps mängida, televiisorit vaadata, arvutimänge mängida?
7. Milliseid probleeme olete märganud oma lapse suhtlemisel eakaaslaste, koduste, õpetajatega?
8. Kas räägite ka kodus lasteaias õpitust/tehtust?

9. Kas Te süvendate lasteaias omandatud teadmisi lisamaterjali otsimisega kodus?
10. Kas Teil tuleb ette lahkkelisid lapsega? Kui jah, siis millest on need Teie arvates tingitud.
11. Milliseid keelde lasteaias peate oluliseks?
12. Kas lapse elus on juhtumeid mida õpetajad peaksid teadma?
13. Millised on Teie lapse tervisega seotud mured?
14. Milliseid võimalusi näete Teie lasteaiaga koostöökis lapse arengu toetamisel? (täpsustada tegevusi).
15. Mille üle Te oma lapse juures kõige rohkem uhkust tunnete?
16. Mida saaksime meie teha õpetajatena oma töös teisiti, et saavutada paremaid tulemusi?

Lapsevanema allkiri

ARENГУVESTLUSE KOKKUVÕTE

Vestlus toimus \kuupäev\:

Vestlusel osalesid

.....
.....

Tähelepanu tuleks pöörata:

.....
.....

Ettepanekud edaspidiseks:

.....
.....
.....

Õpetaja kinnitus:

Lapsevanema arvamus arenguestluse ja selle kokkuvõtte kohta:

.....
.....
.....

Lapsevanema kinnitus:

HEA EMA/ISA!

Palun täitke antud küsimustik koos lapsega vestluse käigus. Küsitluse eesmärgiks on selgitada lapse rahulolu ja arvamused lasteaiast, oma rühmast. Täidetud küsitluse lisame lapse arengumapi vahele, seepärast ootame neid kindlasti tagasi 2 nädala jooksul või siis, kui tulete arenguvestlusele.

4-7a lapsed võivad SOBIVA VASTUSE PUHUL VÄRVIDA VASTAVA NÄO ISE (1 nägu)

MINU NIMI ON

Täpsustused lapselt

MULLE MEELDIB LASTEAIAS			
LÄHEN MEELSASTI LASTEAEDA		
MA MÄNGIN LASTEAIAS TEISTE LASTEGA		
MUL ON LASTEAIAS LÕBUS		
MINU RÜHMAS ON TOREDAD MÄNGUASJAD		
MULLE MEELDIVAD RÜHMA ÕPETAJAD		
MULLE MAITSEB LASTEAIA SÖÖK (lemmiksöök)		
MULLE MEELDIB VÕIMELDA		
MULLE MEELDIB LAULDA		
MULLE MEELDIB JOONISTADA, KLEEPIDA		
MULLE MEELDIB LÕUNA AJAL PIKUTADA		
MULLE MEELDIB LÕUNANE UNEJUTT		
MULLE MEELDIB ÕUES MÄNGIDA		
MULLE MEELDIVAD ÕUE MÄNGUASJAD		

LAPSE KOMMENTAARID

.....
.....
.....

TÄNAME !